

Podpora dluhového poradenství z krajské úrovně

Návrhové podklady

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Agentura pro sociální začleňování jako inovační aktér politiky sociálního začleňování“, registrační číslo projektu: CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_018/0006191

Obsah

Podpora dluhového poradenství v Olomouckém kraji.....	2
Nastínění současné situace v oblasti dluhových intervencí	2
Dluhové poradenství.....	2
Prevence v oblasti dluhových intervencí	3
Situace v oblasti zadlužení v Olomouckém kraji	3
Návrh podpory dluhového poradenství v Olomouckém kraji.....	9
1. Kvalita a dostupnost služeb	9
1.A Vzdělávání pro služby a poradny	9
1.B Finanční podpora dluhového poradenství	10
1.C Dostupnost informací o kvalitním dluhovém poradenství	10
2. Síťování, spolupráce a podpora dalších aktérů.....	12
2.A Síťování	12
2.B Zodpovědné vymáhání pohledávek	13
2.C Podpora mzdových účetních, zaměstnavatelů.....	14
3. Preventivní programy pro ZŠ a SŠ	14

Podpora dluhového poradenství v Olomouckém kraji

Návrhový dokument vznikl na základě spolupráce Olomouckého kraje a Odboru pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále také „MMR“). Při tvorbě dokumentu bylo východiskem Programové prohlášení Rady Olomouckého kraje pro volební období 2020–2024, které v části zabývající se sociální oblastí deklaruje: „*Zaměříme se na podporu dluhového poradenství*“. Na základě této skutečnosti vznikla pod Platformou pro sociální začleňování Olomouckého kraje skupina pro podporu dluhového poradenství pod záštitou pana 1. náměstka hejtmána Olomouckého kraje, Mgr. Iva Slavotínka, která se také podílela na přípravě tohoto návrhového dokumentu. Skupina je složena ze zástupců Krajského úřadu Olomouckého kraje (dále také „KÚOK“), poskytovatelů odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku, Úřadu práce ČR, odborníků v dluhové problematice, Národního pedagogického institutu ČR a úředníků Ministerstva pro místní rozvoj ČR (Odboru pro sociální začleňování). Cílem dokumentu je nabídnout zástupcům Olomouckého kraje návrhy, jak podporovat dluhové poradenství na území kraje způsobem, aby bylo řešení předlužení obyvatel více systémové.

Problematika zadlužení se dotýká celého života jedince, a proto i tento dokument vychází z předpokladu a potřeby meziřesortní spolupráce. Uplatnění principu meziřesortního přístupu bylo důležité nejen při tvorbě tohoto dokumentu, ale tento předpoklad je nezbytný především pro jeho naplnění. Potřeba řešit zadlužení u osob komplexně vychází z podstaty problému zadlužení, a tak se propisuje do jednotlivých návrhů podpory dluhového poradenství.

Nastínění současné situace v oblasti dluhových intervencí

Dluhové poradenství

Dluhové poradenství „*je poradenství zadluženým klientům, kteří jsou ohroženi neschopností splácet své finanční závazky nebo jsou s jejich splácením v prodlení.*“ (Matoušek, 2013, s. 452)

Dluhové poradenství „*je jedním ze základních nástrojů pomoci zadluženým osobám a mělo by být dostupné všem lidem.*“ (Libišová – Svobodová, 2012, s. 4)

Dluhové poradenství „*je pro obce přínosem v mnoha směrech. Motivuje občany k legálnímu zaměstnání, k aktivnímu jednání s věřiteli, kterými jsou i obce, snižuje náklady na výplatu sociálních dávek a působí preventivně na kriminalitu. Preventivní funkce dluhového poradenství má totiž dopad i na eliminaci lichvy a nekalých praktik poskytovatelů půjček, protože tam, kde není poptávka, není ani nabídka.*“ (Besedová, 2014, s. 11)

Služby dluhového poradenství můžeme chápat z užšího pohledu sociálních služeb, v rámci kterého je posláním služby odborné sociální poradenství – „dluhové poradny“ poskytují odbornou pomoc lidem, kteří se dostali do problémů s dluhy a svoji situaci neumí nebo

nemohou sami řešit, základní sociální poradenství pak je součástí i jiných druhů sociálních služeb. Podobně své poslání chápou největší dluhové poradny v Olomouckém kraji, které provozují organizace Člověk v tísni, o.p.s., Charita Olomouc a další oblastní charity.

Dluhové poradenství je poskytováno i mimo systém sociálních služeb na základě živnostenského oprávnění.

Prevence v oblasti dluhových intervencí

Primární prevence si klade za cíl odradit od prvního rizikového chování, nebo alespoň co nejdéle odložit první projev rizikového chování. Hoskovcová (2009) upřesňuje využití primární prevence zaměřením na větší skupiny lidí, které ještě nejsou problémem zasaženy, ale dá se předpokládat, že někteří členové skupiny jsou riziková. Autorka dodává, že „*využívané aktivity jsou především osvěta, informování a aktivity podporující konstruktivní trávení volného času.*“ (Hoskovcová, 2009, s. 14). V dluhové problematice se primární prevence uplatňuje zejména na základních a středních školách prostřednictvím volitelného předmětu finanční gramotnosti. Na základě zkušenosti Agentury (Odboru) pro sociální začleňování MMR se hromadné preventivní akce zejména pro dospělé osoby zaměřené na prevenci zadlužení ukazují jako nefunkční. Je vhodné podporovat individuální práci s klientem nebo např. osvětové kampaně před vánočními svátky, kdy se lidé nejvíce zadlužují.

V případě dluhového poradenství se sekundární a terciární prevence z velké části překrývají. Sekundární i terciární prevence v tomto případě již pracuje s lidmi, u kterých je normální vývoj nějakým způsobem narušen. Ve většině případů totiž dluhové poradenství vyhledají, až když jim hrozí některé z důsledků předlužení. Navíc hranice, kdy jde ještě o selhávání, u kterého se zatím pouze nedá indikovat míra, a kdy už se jedná o pouhé zmírnění následků předlužení, je velmi tenká.

Situace v oblasti zadlužení v Olomouckém kraji

Počet osob v exekuci se v posledních třech letech oproti roku 2019 snížil o více než 5 tisíc a počet osobních bankrotů zůstal zhruba na stejné úrovni. Zároveň se prohlubuje počet lidí s více exekucemi. V součtu v celém kraji vzrostl počet exekucí na osobu mezi lety 2016–2021 o 1,2 exekuce na osobu.

Vývoj 2019–2021 počet osob v exekuci / počet osob v osobním bankrotu				
ORP	2019	2020	2021	Počet obyvatel 31.12.2021
Hranice	1803/287	1803/269	1530/275	33567
Jeseník	3911/497	3911/506	3293/551	36752
Konice	532/110	532/98	480/93	10553
Lipník nad Bečvou	891/154	891/165	802/166	14960
Litovel	1090/180	1090/195	919/187	23524
Mohelnice	896/199	896/192	706/178	18212
Olomouc	10073/1 428	10073/1514	8740/1568	164208
Prostějov	6133/1 079	6133/1037	5320/1083	97027

Přerov	5540/868	5540/844	4899/803	78086
Šternberk	1892/307	1982/299	1632/289	23816
Šumperk	4947/871	4947/829	4210/803	67419
Uničov	1391/270	1391/258	1199/254	22040
Zábřeh	1699/371	1699/360	1426/367	32766
Olomoucký kraj	40798/6 621	40798/6566	35156/6617	622930

Zdroj: www.mapabankrotu.cz

Průměrný počet věřitelů na jeden osobní bankrot je 9,8 věřitele. Průměrný věk zadlužených osob se mírně zvedl ze 44 na 46 let. Lze předpokládat opětovný nárůst počtu zadlužených osob v souvislosti s vysokou inflací a cenami energií.

Přehled zadlužení osob v jednotlivých krajích, jak v rámci bydlení a dlouhodobých půjček, tak v rámci krátkodobých úvěrů, umožňuje určitou představu o situaci v Olomouckém kraji v kontextu situace v celé České republice. Olomoucký kraj patří v porovnání s jinými kraji v ČR k méně zadluženým.

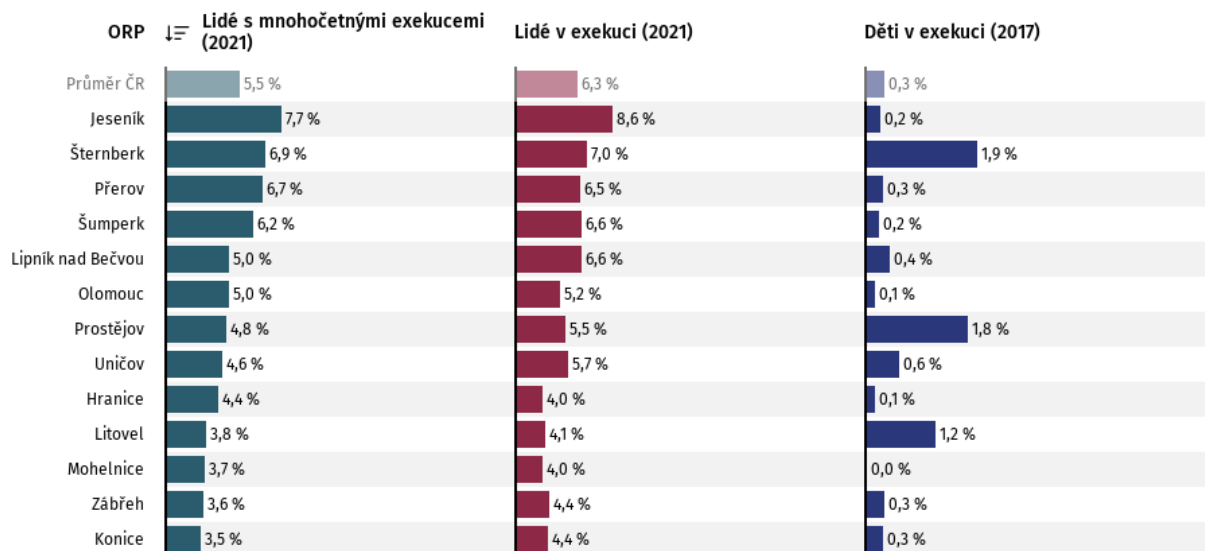
Z tabulky níže vyplývá, že Olomoucký kraj je na 5. místě s nejvyšším dluhem v přepočtu na jednoho obyvatele v oblasti dlouhodobých půjček, v oblasti krátkodobých úvěrů je však na tom lépe, co do výše dluhu je na 9. místě s nejvyšším dluhem v přepočtu na jednoho obyvatele.

Kraj	Počet obyvatel k 1.1.2022	Celkový objem dlouhodobého dluhu, v mld. Kč	Celkový objem krátkodobého dluhu, v mld. Kč	Dlouhodobý dluh na obyvatele kraje v Kč	Krátkodobý dluh na obyvatele kraje v Kč
Praha	1 275 406	500,3	55,8	392 267	43 751
Středočeský	1 386 824	401,5	70,5	289 510	50 836
Jihočeský	637 047	130,4	33,1	204 694	51 958
Plzeňský	578 707	124,6	27,5	215 308	47 520
Karlovarský	283 210	48,5	17,5	171 251	61 792
Ústecký	798 898	115	44,1	143 948	55 201
Liberecký	437 570	92,2	23,6	210 709	53 934
Královéhradecký	542 583	127,7	27,7	235 356	51 052
Pardubický	514 518	104,8	20,9	203 686	40 621
Vysočina	504 025	87,3	20,7	173 206	41 069
Jihomoravský	1 184 568	311,8	52,8	263 218	44 573
Olomoucký	622 930	136,5	28,2	219 126	45 270
Zlínský	572 432	113,3	23	197 927	40 179
Moravskoslezský	1 177 989	205,4	57,6	174 365	48 897

Zdroj: <https://www.cbcb.cz/barometr-uveroveho-trhu-1-kvartal-2022/>

Pokud se podíváme na strukturu zadlužení v Olomouckém kraji, lidé v mnohočetné exekuci tvoří většinu zadlužených osob ve všech ORP. Průměr osob v mnohočetných exekucích na počet obyvatel v ČR je 5,5 %.

Lidé s mnohočetnými exekucemi (2021), Lidé v exekuci (2021) a Děti v exekuci (2017) po ORP

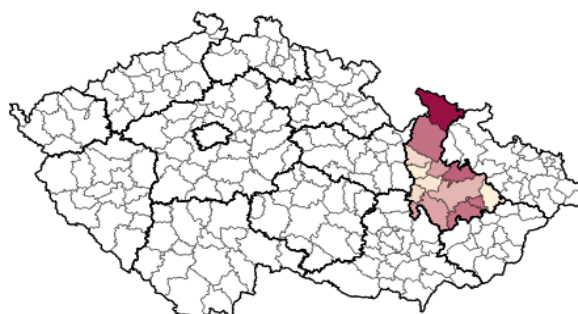
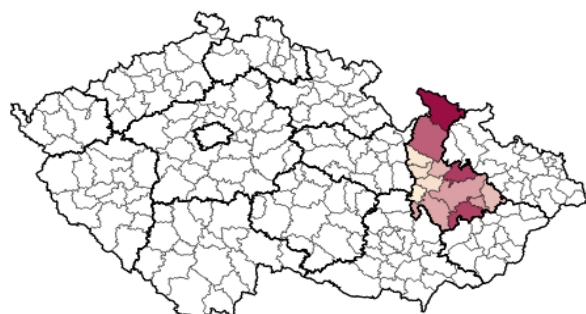

Vytvořeno v DataPAQ · Licence CC BY-NC 4.0 · Zdroj dat: Exekutorská komora ČR, ČSÚ, Czech Household Panel Study

Lidé s mnohočetnými exekucemi (2021), Lidé v exekuci (2021) a Děti v exekuci (2017) po ORP

Lidé s mnohočetnými exekucemi (2021)
3,5 % — 7,7 %
Průměr ČR: 5,5 %

Lidé v exekuci (2021)
4,0 % — 8,6 %
Průměr ČR: 6,3 %

Děti v exekuci (2017)
0,0 % — 1,9 %
Průměr ČR: 0,3 %

Vytvořeno v DataPAQ · Licence CC BY-NC 4.0 · Zdroj dat: Exekutorská komora ČR, ČSÚ, Czech Household Panel Study, ČÚZK (CC-BY)

Problematika zadlužení se odráží v životě člověka a má vliv nejen na jeho finanční situaci, ale také na kvalitu bydlení, zdraví (fyzické i psychické), aktivní trávení času, další vzdělávání. Tíživou situaci občana v oblasti předlužení se snaží řešit zejména sociální služby, dluhové poradny akreditované Ministerstvem spravedlnosti ČR, sociální pracovníci pověřených obecních úřadů. V Olomouckém kraji působí 25 Ministerstvem spravedlnosti ČR akreditovaných dluhových poraden, které mají oprávnění k podání insolvenčního návrhu. V každém ORP se nachází alespoň jedna taková poradna. Ve zdrojích Ministerstva spravedlnosti ČR (<https://sako.justice.cz/>) není uvedeno, že by nějaká služba fungovala v ORP Konice, ale z osobního jednání s poskytovateli služeb vyplynulo, že do Konice pracovníci dluhové poradny dojíždí.

ORP	Územní působnost akreditovaných dluhových poraden („prostory poskytování služeb“)	Počet působících poraden v místě
	<i>data platná k 08/22</i>	<i>data platná k 8/2022</i>
Hranice	Hranice na Moravě	1
Jeseník	Jeseník	3
Konice	-	-
Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	1
Litovel	Litovel	1
Mohelnice	Mohelnice	1
Olomouc	Olomouc	6
Prostějov	Prostějov	3
Přerov	Přerov	3
Šternberk	Šternberk	1
Šumperk	Šumperk	3
Uničov	Uničov	1
Zábřeh	Zábřeh	1

V srpnu a září 2021 byla realizována dotazníková sonda mezi poskytovateli sociálních služeb. Dotazník vznikl v rámci spolupráce Odboru pro sociální začleňování MMR a KÚOK a jeho respondenty byly poskytovatelé všech druhů sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb a dluhové poradny mimo síť sociálních služeb OK. Z celkem 329 služeb v Olomouckém kraji jich na otázky odpovědělo 178, tj. 54 % všech dotazovaných služeb.

Ukázalo se, že problematiku zadlužení u svých klientů řeší 2/3 sociálních služeb.

Název služby	Celkový počet	Odpovědělo	% odpovědí z celkového počtu služeb	Počet služeb, které řeší předlužení	% služeb, které řeší předlužení
Azylové domy	20	7	35 %	7	100 %

Domy na půl cesty	1	1	100 %	1	100 %
Noclehárny	8	5	63 %	5	100 %
Služby následné péče	2	2	100 %	2	100 %
Sociální rehabilitace	21	6	29 %	6	100 %
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	20	16	80 %	13	81 %
Nízkoprahová denní centra	8	5	63 %	4	80 %
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	14	2	14 %	1	50 %
Domovy se zvláštním režimem	21	11	52 %	5	45 %
Terénní programy	14	11	79 %	5	45 %
Odborné sociální poradenství	37	27	73 %	11	41 %
Domovy pro seniory	35	25	71 %	10	40 %
Chráněné bydlení	14	7	50 %	2	29 %
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	10	10	100 %	2	20 %
Osobní asistence	14	10	71 %	2	20 %
Centra denních služeb	6	6	100 %	0	0 %
Denní stacionáře	16	7	44 %	0	0 %
Intervenční centra	1	1	100 %	0	0 %
Odlehčovací služba	12	4	33 %	0	0 %
Pečovatelská služba	38	7	18 %	0	0 %

Raná péče	4	3	75 %	0	0 %
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	13	5	38 %	0	0 %
Celkem	329	178	54 %	76	43 %

Jednotlivé druhy služeb věnují dluhovým intervencím rozdílnou délku pracovního času.

Druh služby	Podíl pracovního času věnovaného řešení předlužení	% počet klientů, které řeší předlužení	Počet klientů, kteří řeší předlužení
Azylové domy	10-20 %	47 %	175
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0-10 %	4 %	52
Domovy se zvláštním režimem	10 %	12 %	45
Domy na půl cesty	0-10 %	10 %	2
Nízkoprahová denní centra	10 %	7 %	21
Noclehárny	předávají informace o poradnách		
Odborné sociální poradenství	60-70 %	70 %	1351
Sociální rehabilitace	0-10 %	11 %	44
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	30-40 %	45 %	370
Služby následné péče	20-30 %	63 %	67
Terénní programy	50-60 %	51 %	581

Součástí dotazníku byly také otázky na možné oblasti intervencí v problematice zadlužení obyvatel ze strany Olomouckého kraje. Odpovědi byly doplněny o doporučení z jednání krajské platformy pro dluhové poradenství a zkušenosti z dalších krajů. Na základě těchto podkladů byl vypracován následující návrh podpory dluhového poradenství v Olomouckém kraji.

Návrh podpory dluhového poradenství v Olomouckém kraji

1. Kvalita a dostupnost služeb

1.A Vzdělávání pro služby a poradny

Z dotazníkového šetření a jednání skupiny pro dluhové poradenství vykristalizovala potřeba dalšího odborného vzdělávání v této oblasti. A to z důvodu co nejkvalitnějšího poskytování základního a odborného poradenství, vymezení hranice mezi základním sociálním poradenstvím a odborným poradenstvím a úkonů s ním spjatými. Skrze poskytování vzdělávání tak může kraj ovlivňovat kvalitu poskytování dluhového poradenství na svém území.

Akreditované vzdělávání sociálních pracovníků v oblasti dluhového poradenství → pokračování ve stávajícím systému vzdělávání v oblasti dluhové problematiky + rozvoj dalšího vzdělávání

- **Cílová skupina:** zaměstnanci sociálních služeb a obecních úřadů, dluhový poradci zaměstnaní v projektech zabývajících se dluhovým poradenstvím
- **Plnění návrhu:**
 - **2 běhy vzdělávání zajištěné v rámci krajského projektu:** základní vzdělávání; navazující a rozvojové vzdělávání, o kterém poskytne informace krajský úřad
 - **Člověk v tísni** nabízí následující kurzy: Úvod do dluhového poradenství; Exekuce v dluhovém poradenství; Insolvence v dluhovém poradenství; Rizika smluvních ujednání v dluhovém poradenství; Vymáhání pohledávek v dluhovém poradenství
 - **Projekty MAS v programovém období 2021+** také obsahují odborné vzdělávání
 - Poradna při finanční tísni
 - Charita
 - Další nabídka: Institut předlužení nabízí vzdělávání pro pomáhající profese, zaměstnavatele i zaměstnance

1. krok: KÚ zajistí shromáždění podrobností k aktuální nabídce vzdělávání a vytvoří sdílený kalendář s harmonogramem a dokument s podrobnějšími informacemi o kurzech – zaměření a kontakty na přihlášení.

Vzdělávání v oblasti dluhového poradenství **ve formě seminářů, přednášek** apod., (úžeji tematicky zaměřené, kratšího rozsahu a určené pro širší odbornou veřejnost)

- **Cílová skupina:** sociální pracovníci (i bez specializace na dluhovou problematiku), zaměstnanci obcí, Úřadu práce a další
- **Plnění návrhu:**
 - Seznam návrhů z jednání skupiny pro dluhové poradenství: základní informace o dluhové problematice; informace o možnostech využití odborného dluhového poradenství (momenty “předání” klientů, kontakty na specialisty); depistáž; prevence ztráty bydlení, včasné hlášení zpoždění nájmu

1. krok: KÚ zjistí velikost, charakteristiky a potřeby cílové skupiny např. dotazníkem.

1.B Finanční podpora dluhového poradenství

Dluhové poradenství je většinou poskytováno ve formě odborného sociálního poradenství v rámci terénní sociální práce a jako poradenství mimo síť sociálních služeb. Z dotazníkového šetření, které se zaměřovalo na poskytovatele sociálních služeb, vyplynula potřeba finanční podpory činností, které jsou nutným předpokladem kvalitního dluhového poradenství, které však není výkonem sociální služby. Finanční podporou “doplňků” výkonu sociální služby v oblasti dluhového poradenství kraj podpoří komplexitu dluhového poradenství a zvýší tak kvalitu dluhového poradenství na svém území.

Finanční podpora zvyšování kvality a dostupnosti služeb

- **Cílová skupina:** poskytovatelé dluhového poradenství
- **Plnění návrhů:**
 - Podrobně definovat obsah odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhové poradenství a práce akreditované osoby (oddělení úkonů)
 - Finančně podpořit náklady spojené s akreditací, prací právníka, zajištěním prostorů pro dluhové poradenství, propagaci dluhových poraden, podpora spolupráce se zaměstnavateli
 - Zajistit metodické vedení, metodickou podporu a supervize (v souvislosti s podrobnou definicí obsahu poradenství v rámci různých forem jeho poskytování)

1. krok: KÚ vytvoří malé grantové schéma k podpoře dluhového poradenství v rámci rozpočtu na rok 2024.

1.C Dostupnost informací o kvalitním dluhovém poradenství

Pro řešení zadlužení je zásadní včasný kontakt s kvalitní dluhovou poradnou. Krajská úroveň je ideální pro hodnocení kvality poskytovaného poradenství v území a kraj tak může, především informačně, bojovat proti nepoctivým poskytovatelům poradenství. Šíření informací

o možnosti využít kvalitního dluhové poradenství zvyšuje jeho využívání, a tak i míru řešení problémů s dluhy mezi obyvateli kraje.

Pravidelné informační kampaně

- **Cílová skupina:** veřejnost
- **Plnění návrhu:**
 - Jednoduchý přehledný **letáček informující o možnostech řešení zadlužení s (odkazy na) kontakty na ověřené poradny**
 - Zvážit různé formy (a v té souvislosti i obsah) distribuce letáčku (online, plakátky v MHD, letáčky na úřadech apod.)
 - Kampaň v meziměstských autobusech – *v realizaci*
 - Další informování veřejnosti o možnosti zdarma využít služby dluhového poradenství (konkrétně: insolvence, mapování dluhové situace, pomoc při kontaktu s exekutory apod.)
 - Navázání spolupráce, např. s Českým rozhlasem Olomouc při popularizaci tématu, TV Morava, Krajánek apod.
 - Jednou za rok zacílená kampaň/krajský týden dluhového poradenství
 - Vytvořit informační kampaň zaměřenou na zaměstnavatele (inspirace pro konkrétní podobu v tematickém výzkumu s názvem *Obeznamenost zaměstnavatelů v regionu s nástroji pomoci předluženým zaměstnancům¹* - obsahuje oblasti podpory zaměstnavatelů při zaměstnávání osob s exekucemi, benefity které přináší podpora zaměstnanců s předlužením, popis problémů při zaměstnávání osob v exekuci)

1. krok: KÚ navrhl autobusovou kampaň, která se bude systematicky pouštět v linkových autobusech.

Řešení existence organizací, které poskytují dluhové poradenství za úplatu s cílem vlastního zisku a **bez zaručené kvality**

- **Cílová skupina:** poskytovatelé dluhového poradenství; veřejnost
- **Plnění návrhu:**
 - Informování o podmínkách poskytování dluhového poradenství a publikování informací o ověřených poradnách ze strany kraje
 - V případě poskytování mimo rámec akreditovaných osob má Krajský úřad možnost prověřit, zda se nejedná o nelegální poskytování sociální služby
 - Vytvořit kritéria kvalitního dluhového poradenství/poradny, pomocí kterých budou jednotlivé organizace zařazovány do seznamu (možno využít konzultace s Mgr. Andreou Szotkowskou)

¹ https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Ceska_Kamenice_TV_dluhy_ZOR9.pdf

1. krok: KÚ zorganizuje schůzka se zástupci MSK a garantem projektu s názvem *Optimalizace odborného sociálního poradenství a poskytování dluhového poradenství v MSK (obsah: informace o nastavení dluhového poradenství, jednotlivá kritéria).*

Zpracovat, průběžně aktualizovat a publikovat seznam poskytovatelů sociálních služeb registrovaných v síti sociálních služeb a poraden mimo síť sociálních služeb jako předpoklad pro plnění dvou předcházejících bodů

- **Cílová skupina:** veřejnost
- **Plnění návrhu:**
 - Publikování a průběžná aktualizace na krajském webu <https://www.krajpomaha.cz/pomoc-v-nouzi>
 - Krajský úřad bude propagovat ověřené poradny
 - Pravidelná aktualizace kontaktů – využití platformy pro podporu dluhového poradenství

1. krok: KÚ vytvoří seznam ověřených poraden a zveřejní ho – již v realizaci.

2. Síťování, spolupráce a podpora dalších aktérů

2.A Síťování

Aktéři zabývající se dluhovou problematikou za další zdroj vědomostí považují vzájemné sdílení informací a zkušeností, doplněné informacemi o aktuálních tématech, příp. vystoupením odborníka z oboru či sdílení dobrých praxí z jiných regionů. Krajský úřad je vhodná instituce, která může propojovat všechny relevantní aktéry z území celého kraje a zprostředkovávat toky informací mezi nimi. Krajský úřad je zároveň vhodnou institucí ke komunikaci a iniciaci spolupráce s dalšími institucemi na krajské, příp. celostátní úrovni.

Pořádání kulatých stolů s cílem sdílení informací, zkušeností a řešení oborových témat²

Kulaté stoly přinesou KÚ zvýšení odbornosti v této oblasti, propojení sítě, navázání spolupráce mezi jednotlivými aktéry a návrhy systémových řešení.

- **Cílová skupina:** odborná veřejnost, zainteresovaní zástupci institucí
- **Plnění návrhu:**

Možná témata kulatých stolů a návrhy pro spolupráci:

 - Spolupráce s ÚP
 - Téma zodpovědného vymáhání pohledávek
 - Spolupráce se SŠ a ZŠ s cílem, aby byly šablony využívány ke vzdělávání pedagogů v této oblasti (nemusí být akreditované)

² V rámci MSK byly pořádány kulaté stoly, kdy dopředu bylo známo téma, které se bude řešit. Kulaté stoly a sdílení mělo pozitivní ohlasy.

- Zapojení a podpora zaměstnavatelů při zaměstnávání osob s exekucemi, řešení dluhové problematiky (související dokument, ze kterého se dají čerpat návrhy podrobnějších kroků: *Role zaměstnavatelů při finančních potížích zaměstnancům* – https://www.institut-predluzeni.cz/obj/files/1/sys_media_519.pdf)
- **Spolupráce se zdravotními pojišťovny, poskytovateli energií** – např. v oblasti předcházení dluhů (spolupráce a osvěta, poradny jsou tu pro věřitele a jejich cílem je, aby klient splácel své dluhy). Jedná se o komunitní práci v území.
- **Navázání spolupráce s insolvenčním soudem, okresním soudem, místně příslušným exekutorem** (jedná se o spolupráci, která má přímý vliv na práci poraden)
- Spolupráce s obcemi a dalšími institucemi, které mohou ovlivnit **prevenci a řešení zadlužení nezletilých** – inspirace viz:
 - <https://www.plzensky-kraj.cz/exekuce-nezletilych-1>
 - <https://www.clovekvtisni.cz/konec-detskych-dluhu-v-cr-7485gp>
 - <http://tadyated.org/projekt-za-deti-bez-dluhu/>

Doporučení k realizaci:

Garanci by měl mít odborník, který se připraví na dané téma tak, aby informace a závěry z kulatého stolu byly relevantní, a nejednalo se pouze o sdílení zkušenosti nebo pochybení. Nelze dát pouze prostor poradnám, ale je nutné zajistit doplnění odborným pohledem.

1. krok: KÚ zajistí zodpovědnou osobu, která zjistí zájem o kulaté stoly, naplánuje si jednotlivá témata a odborníky a bude setkání organizačně zajišťovat.

Organizace a pořádání krajské platformy pro podporu dluhového poradenství

Krajská platforma se schází podle potřeby, má dopředu daný program. Poradny v rámci setkání mohou sdílet své zkušenosti a propojovat se navzájem. Přínosem platformy pro KÚ je monitoring situace v oblasti intervencí v dluhovém poradenství na území kraje, realizace a plánování jednotlivých opatření směřujících k podpoře dluhového poradenství.

- **Cílová skupina:** poskytovatelé dluhového poradenství, odborná veřejnost, KÚ
- **Plnění návrhu:**
 - Určení odpovědné osoby pro svolávání platformy
 - Návrh obsahové náplně
 - Sbíráání podnětů za účelem systémových změn

1. krok: KÚ zajistí odpovědnou osobu, která bude zodpovědná za koordinaci platformy pro podporu dluhového poradenství.

2.B Zodpovědné vymáhání pohledávek

Vzdělávání v oblasti dluhové problematiky se netýká jenom pomáhajících profesí (především sociálních služeb), ale i ostatních aktérů. Proto je důležité tuto oblast podpořit, snažit se

navázat spolupráci a zvýšit povědomí o zadlužení, možnosti jeho řešení, vymáhání pohledávek a spolupráci s poradnami.

Školení/metodická podpora zodpovědného vymáhání pohledávek pro zaměstnance KÚ, příspěvkových organizací, obce. Cílem je seznámit zaměstnance firem, u kterých vznikají dluhy (dopravní podniky, obce, technické služby atd.) s přístupem zodpovědného vymáhání pohledávek; nastavit spolupráci s dluhovými poradnami a zahrnout téma zodpovědného vymáhání pohledávek do systému práce daných institucí a firem.

- **Cílová skupina:** zaměstnanci firem
- **Plnění návrhu:**
 - Navázat dialog s firmami na dané téma
 - Zajistit školení/diskusi na dané téma

Školení na dané téma realizuje Člověk v tísni.

1. krok: KÚ nabídne příslušným institucím školení/kulatý stůl na dané téma a pomůže s organizací a argumentací o potřebnosti vzdělávání v této oblasti.

2.C Podpora mzdových účetních, zaměstnavatelů

Vzdělávání pro mzdové účetní, spolupráce s OSSZ/exekutory – cílem je, aby malé podniky neměly strach zaměstnávat osoby v exekuci.

- **Cílová skupina:** mzdové účetní

Podpora zaměstnavatelů v oblasti podpory oddlužení, zpracování insolvenčního návrhu, osobního dluhového poradenství, vzdělávání v dluhové problematice, možnost spolupráce s odborníky (advokátem), konzultace ohledně možností odměňování, motivace a dluhové poradenství online (další možné oblasti podpory jsou uvedeny ve studii *Obeznačenost zaměstnavatelů v regionu s nástroji pomoci předluženým zaměstnancům*, viz výše).

- **Cílová skupina:** malé podniky, OSVČ

1. krok: KÚ naváže spolupráci se zastřešujícími organizacemi malých podniků a nabídne jim možnost podpory a propojení s akreditovaným poradnami.

3. Preventivní programy pro ZŠ a SŠ

Podpora finanční gramotnosti dětí a vzdělávání v oblasti povinností občana, když ukončí vzdělání, je jednou z možností, jak se pokusit minimalizovat zadlužení mladých dospělých. Systematické vzdělávání v oblasti dluhové a finanční gramotnosti pro ZŠ a SŠ není v tuto chvíli realizováno.

Podpora preventivních aktivit k finanční gramotnosti na SŠ a ZŠ

Podpora **vzdělávání pro pedagogické pracovníky ZŠ** v oblasti financí a dluhové problematiky – cílení na základní školy, kde děti nepokračují ve studiu (přímo organizovat ze strany kraje/dotace).

Interaktivní workshopy na téma prevence předlužení pro SŠ, SOU realizované dluhovými poradnami. V současné době se této aktivit věnuje Člověk v tísni, Jekhetane, Podané ruce. KÚ by mohl podpořit rozšíření těchto aktivit, např. v rámci krajského dotačního programu na podporu dluhového poradenství, jako podporu prevence zadlužení v kraji.

- **Cílová skupina:** ZŠ, SŠ, pedagogičtí pracovníci
- **Plnění návrhu:**
 - Vytvořit seznam organizací, které realizují preventivní programy v oblasti finanční gramotnosti, prevence předlužení
 - Oslovit banky – zmapování jejich nabídky – programů zaměřených na finanční gramotnost využitelných pro ZŠ a SŠ
 - Podpora DVPP v oblasti finanční gramotnosti
 - Finanční podpora preventivních programů v oblasti finanční gramotnosti

1. krok: KÚ zmapuje organizace, které se věnují realizaci preventivních aktivit v oblasti finanční gramotnosti a možnosti vzdělávání pro pedagogické pracovníky v této oblasti.
